

FRANCOISE DEMULDER

NGHỆ SỸ - CHỨNG NHÂN CỦA THỜI ĐẠI

CUỐI CÙNG FRANCOISE DEMULDER ĐÃ VĨNH VIỄN RA ĐI, Ở TUỔI 61. DẤU BIẾT TRƯỚC, NHƯNG SAO CHÚNG TA VẪN KHÔNG TRÁNH KHỎI XÓT THƯƠNG, NUỐI TIẾC. CUỘC ĐỜI BÀ, ĐÚNG LÀ MỘT "NGHỆ SỸ VÀ CHỨNG NHÂN CỦA THỜI ĐẠI" (THEO LỜI BỘ TRƯỞNG VĂN HOÁ PHÁP). VÀ GIỜ ĐÂY CŨNG LÀ LÚC CHÚNG TA HỒI TƯỞNG LẠI TẤT CẢ; NHỮNG VÙNG ĐẤT BÀ ĐÃ ĐI QUA; NHỮNG CUỘC CHIẾN TRANH, ĐẦM MÁU VÀ TÀN KHỐC VÀ CẢ NHỮNG BỨC ẢNH...

Bức ảnh đó đã đưa bà lên đến đỉnh cao của sự nghiệp (người phụ nữ đầu tiên đạt giải ảnh báo chí thế giới WPPA 1977), một thành tích đáng nể đối với một người mới chỉ có gần 10 năm tuổi nghề. Một người phụ nữ Palestin đang cầu khẩn 2 tay súng Phalang, chùm kín mặt với súng lăm lăm trên tay, tha chết cho chồng và con. Nhưng đó chỉ là một trong hàng ngàn khoảnh khắc mà Françoise ghi lại được, để cho chúng ta có được cái nhìn chân thực về cái chết và những nỗi khủng khiếp mà chiến tranh đã reo rắc cho loài người. Từ Liban, đến Iraq, Palestin, Campuchia và tất nhiên cả Việt Nam, nơi đâu bà cũng để lại dấu ấn rất riêng của mình.

Sinh ngày 9/6/1947, là con gái của một kỹ sư điện; cuối những năm 1960, khi đang là sinh viên ngành triết học và là một người mẫu nghiệp dư, cô gái xinh đẹp Françoise Demulder bất ngờ rẽ ngang cuộc đời mình để dẫn thân vào một nghề dường như sinh ra chỉ để dành riêng cho nam giới: Phóng viên ảnh chiến trường. "Françoise đến Sài Gòn, còn rất trẻ, rất xinh đẹp, cao lớn, hơi gầy, luôn luôn mặc áo rộng, quần kiểu Pháp và đi giầy boots" - ông Horst Faas, Đội trưởng đội phóng viên của báo Associated Faas thường trú tại Việt Nam những năm 1970 hồi tưởng lại. "Françoise và Yves Billy lăn lộn khắp thành phố trên xe moto, và khi về luôn luôn đẩy áp ảnh. Tất nhiên, người ta cũng tìm đến cô để mua ảnh rất nhiều".

Trưa ngày 30/4/1975, Françoise cũng có một tác phẩm để đời khác trong sự nghiệp của

bà. Khi xe tăng của quân giải phóng húc đổ cổng dinh Độc Lập, chính bà, là người duy nhất chụp lại được khoảnh khắc lịch sử ấy. Có rất nhiều phóng viên từ các hãng khác cũng ở đó, nhưng họ sợ những người lính tăng không phân biệt được đâu là súng chống tăng, đâu là ống kính máy ảnh. Vô cùng nguy hiểm và chỉ mình bà dám vượt qua nó.

Năm 1995, bà Demulder đã trở lại Việt Nam để tìm những người lính trên chiếc xe tăng đã húc đổ cổng dinh Độc Lập. Và chính qua đó bà đã góp phần làm sáng tỏ một chi tiết lịch sử. Theo bức ảnh mà bà ghi lại được, chiếc xe tăng đã húc đổ cổng dinh Độc Lập là xe tăng 390 chứ không phải chiếc 843 như sách báo Việt Nam từng viết. Cũng từ đó những người lính tăng 390 đã được biết đến và được quan tâm nhiều hơn.

Sau khi trở về từ Bagdad năm 2003, Fifi (biệt hiệu mà bè bạn vẫn gọi bà) phát hiện bị bệnh bạch cầu, sau đó bị liệt và không thể tiếp tục sự nghiệp cầm máy nữa. Nhưng ngay cả điều đó cũng "không bao giờ làm bà bớt hóm hỉnh đi" - Jean Francois Leroy, Chủ tịch chương trình festival nhiếp ảnh cho biết. Năm 2003, chương trình này đã tổ chức một buổi bán đấu giá ảnh nhằm hỗ trợ cho những người như bà, những người chưa bao giờ được hưởng bất kỳ một bảo hiểm nghề nghiệp nào cả.

Giờ thì bà đã ra đi, và chúng ta sẽ nhớ mãi hình ảnh của bà Fifi Françoise Demulder, một người phụ nữ đáng kính, một nhiếp ảnh gia vĩ đại và là một phóng viên chiến trường dũng cảm.

>> PHẠM HIỆP (tổng hợp)